

Zin of Onzin?

Samen kritisch. Samen wijzer.

VRAAGBAAK · VRAGENCURSUS · MEDIAWIJSHEID

Vraag het Leiden.

Kinderen stellen de vragen. Leidse wetenschappers geven het antwoord — op video, in de klas. Uit één vraagbaak zijn **drie onderdelen** gegroeid die elkaar versterken.

1

De vraagbaak

Vragen uit de stad, beantwoord door Leidse kenners en kunners.

2

De vragencursus

Gastles voor groep 7 en 8 over het stellen van betere vragen.

3

Zin of Onzin?

Lespakket mediawijsheid, mét eigen fact-checkingservice.

1

VRAAGHETLEIDEN.NL

De vraagbaak van Leiden

Iedereen met een brandende vraag aan de wetenschap kan die insturen.

Bij de meest interessante vragen zoeken we de juiste Leidse kenner of **“kunner”**. Vaak is dat iemand van de universiteit, maar ook Naturalis, de Hogeschool Leiden, het MBO Rijnland en de andere musea leveren regelmatig experts.

Hun video-antwoorden verwerken we tot mooi geëdite video's met bijpassend beeldmateriaal. Die verspreiden we via social media — en in steeds meer klassen in het basisonderwijs worden ze regelmatig getoond.

Een video-antwoord van een Leidse wetenschapper, klassikaal bekeken.

STAP 1

Iemand stuurt een vraag in

STAP 2

Wij zoeken de juiste Leidse expert

STAP 3

De expert neemt een antwoord op

STAP 4

Wij monteren en verspreiden de video

2

GASTLES GROEP 7 & 8

De vragencursus

Wat maakt de ene vraag nou beter dan de andere?

Twee jaar geleden kregen we van de gemeente de **Onderwijsinnovatiesubsidie** voor wat in wezen een spin-off van de vraagbaak is: een gastles over goede vragen. Negentig minuten, vol video's van Leidse wetenschappers — en van leerlingen uit groep 7 en 8 zelf.

Wat sommige vragen beter maakt dan andere.

Hoe je erachter komt wat jij echt interessant vindt.

Hoe je vragen verzint en aanscherpt.

Met een app spreken leerlingen vervolgens alle vragen in die in hen opkomen. Daar krijgen ze direct feedback op via AI: **wat voor soort vraag het is**, wat voor soort wetenschappers hier iets over weten, en wat AI denkt dat het antwoord is.

Daarna zien ze elkaars vragen in diezelfde app en stemmen ze over welke het leukste zijn. Met de winnende vragen stappen we weer naar de Leidse kunnens — die er mooie video's van maken.

De cirkel is rond

De vragen die in de klas ontstaan, komen als video-antwoord terug in de klas. Leerlingen zijn geen publiek meer, maar opdrachtgever.

INSPREKEN

Leerlingen bedenken en spreken vragen in

FEEDBACK

AI benoemt soort vraag en vakgebied

STEMMEN

De klas kiest de leukste vragen

ANTWOORD

Wetenschappers maken er video's van

3 LESPAKKET MEDIAWIJSHEID

Zin of Onzin?

Het nieuwste onderdeel van Vraag het Leiden — ook hiervoor ontvingen we dit jaar onderwijsinnovatiesubsidie.

Het lesprogramma bestaat uit drie delen: een uitgebreide **gastles**, een **app** waarmee kinderen oefenen in het onderscheiden van zin en onzin, en een eigen **fact-checkingservice**.

De gastles bestaat uit een tiental blokken met video's waarin Leidse wetenschappers uitleggen over fact-checking, waarheidsvinding, misinformatie, desinformatie en (online) manipulatie. Leerlingen leren dingen herkennen die **alarmbellen** moeten doen afgaan: signalen die wijzen op mogelijke onzin. Na elke korte video stemmen ze klassikaal via tablet of laptop op stellingen die op het digibord verschijnen: zien ze de genoemde alarmbellen, en denken ze dat dit zin is of onzin?

Na de les gaan ze zélf op zoek naar mogelijke onzin die ze online of offline tegenkomen. Ook die beoordelen ze klassikaal. Met de stellingen waarover de meeste verdeeldheid blijft bestaan, stappen ze naar het **Fact Checkers-panel**. Wij routen die kwesties naar de wetenschappers die er iets zinnigs over kunnen zeggen. Zij krijgen een mail met een link naar een pagina waar ze direct een antwoord kunnen opnemen. De docent toont die video's vervolgens in de klas.

De complete lescyclus: van introductieles naar de expert, en weer terug naar de klas.

3

DE LEEROMGEVING

Oefenen met alarmbellen

Zin of Onzin?

Overzicht

Voortgang

Bibliotheek

Reflectie

Docenten

Instellingen

Leer onzin herkennen. Kijk scherper. Denk kritischer.

Ontdek basislessen, bronnen en alarmbellen die je helpen om onzin te herkennen in gesprekken, nieuws en op sociale media.

~120 minuten totale duur

Meer dan 15 lessen in 3 categorieën

12+ interactieve oefeningen & video's

1. Start hier – Belangrijke basislessen

Begin met de basis. Deze lessen geven je een stevig fundament.

5 lessen

Intro: Waarom moet je dingen checken?

Waarom kritisch denken belangrijk is.

~5 min

Welke dingen check je?

Welke soorten claims kom je tegen?

~5 min

Hoe check je dingen?

Een stappenplan om kritisch te onderzoeken.

~6 min

Betrouwbare bronnen

Waar vind je informatie die je kunt vertrouwen?

~6 min

Onbetrouwbare bronnen

Signalen van bronnen die je beter kunt vermijden.

~6 min

2. Alarmbellen – Kernlessen

Dit zijn de belangrijkste alarmbellen. Gebruik ze om onzin te herkennen.

6 lessen

Belang

Wil iemand iets van jou?

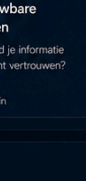
~6 min [Stemronde](#)

Gezag

Weet de afzender ergens voldoende van?

~4 min [Stemronde](#)

Herkomst

Van wie komt deze informatie?

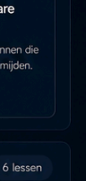
~4 min [Stemronde](#)

Manipulatie

Worden emoties ingezet?

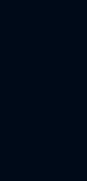
~6 min [Stemronde](#)

Verspreidingskracht

Is dit ontworpen om te verspreiden?

~4 min [Stemronde](#)

Echt of nep (AI)

Is dit gegenereerd of gemanipuleerd?

~6 min [Stemronde](#)

3. Extra lessen (optioneel)

Verdiep je kennis met deze aanvullende lessen.

4 lessen (optioneel)

Onderbouwing

Wat is het bewijs?

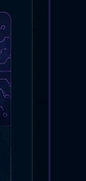
~4 min [Stemronde](#)

Logica

Klopt de redenering?

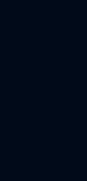
~4 min [Stemronde](#)

Te simpel of te zeker

Is het niet te makkelijk?

~4 min [Stemronde](#)

Vaag of oncontroleerbaar

Is dit te controleren?

~4 min [Stemronde](#)

Je bent goed bezig!

3 van de 15 lessen voltooid.

Tip van vandaag

Twijfel is geen zwakte, het is je brein dat beter wil begrijpen.

Verder gaan waar je was?

Je laatste les: Belang

Ga verder →

✦ Kritisch denken is een vaardigheid. Hoe meer je oefent, hoe sterker je wordt. 🌟